

The image features a background photograph of a dark, corrugated metal building with various items like ladders and a table leaning against it. A white grid of plus signs is overlaid on the entire image. In the top right corner, there is a logo for 'Staro' in white text on a dark red rectangular background. Below this, the words 'NATUUR EN BUITENGEBIED' are written in dark red on a yellow, torn-edge shaped background.

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan natuur

**Gantelweg 20 Almkerk en ligplaatsen nabij Hoge Maasdijk 1-7
Woudrichem**

Rapportnummer P20240110
Staro Natuur en Buitengebied

www.starobv.nl

Quickscan natuur

**Gantelweg 20 Almkerk en ligplaatsen nabij Hoge Maasdijk 1-7
Woudrichem
mei 2024**

Projectnummer: P20240110
In opdracht van: Pouderoyen Tonnaer

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
info@starobv.nl
www.starobv.nl

Veldonderzoek: I. Lustenhouwer
Auteur: V. Ruijs
Collegiale toets: E. Claassen

Onderzoek van Staro Natuur en Buitengebied voldoet aan de eisen die het bevoegd gezag stelt. Staro Natuur en Buitengebied is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

© Staro Natuur en Buitengebied, Gemert. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeleenvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Geldigheid onderzoek.....	5
1.4	Leeswijzer	5
2	Plangebied	6
2.1	Ligging en beschrijving plangebieden	6
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode	10
3.1	Literatuuronderzoek.....	10
3.2	Veldbezoek	10
4	Natuurwaarden	11
4.1	Beschermde gebieden.....	11
4.1.1	Natura 2000	11
4.1.2	Natuurnetwerk Nederland	12
4.1.3	Houtopstanden.....	15
4.2	Beschermde soorten	16
4.2.1	Flora	16
4.2.2	Vlinders	16
4.2.3	Libellen	17
4.2.4	Kevers en weekdieren	17
4.2.5	Vissen	18
4.2.6	Amfibieën	18
4.2.7	Reptielen	20
4.2.8	Vogels	20
4.2.9	Vleermuizen	21
4.2.10	Overige zoogdieren.....	22
4.2.11	Rode-Lijstsoorten	22
5	Samenvatting	24
5.1	Beschermde gebieden.....	24
5.2	Beschermde soorten	24
	Geraadpleegde bronnen.....	26
	Bijlagen	27
Bijlage 1	Wet- en regelgeving	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Als gevolg van de gerechtelijke uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 13 september 2023 met zaaknummer 202105280 ten aanzien van het bestemmingsplan 'Buitengebied Woudrichem herziening 2018' dient voor twee onderdelen een herstelplan te worden opgesteld.

Dit betreft een bestaand agrarisch bouwvlak aan de Gantelweg 20 (in deze rapportage verder geduid als 'Plangebied A'), dat op basis van reeds bestaande planologische mogelijkheden dient te worden uitgebreid.

Daarnaast dient voor een vijftal ligplaatsen in de afgedamde Maas ter hoogte van Hoge Maasdijk 1-7 (in deze rapportage verder geduid als 'Plangebied B') vanwege de situering binnen een alsnog van kracht gebleven geluidszone industrie van het westelijk gelegen bedrijventerrein een nieuwe planologisch-juridische regeling te worden opgesteld. Omdat de rechter een einduitspraak heeft gedaan en geen zogenoemde bestuurlijke lus heeft toegelaten, moet het herstelbesluit genomen worden onder het nieuwe wettelijke regime van de Omgevingswet.

Ten behoeve van deze beoogde wijzigingen van het tijdelijk deel van het omgevingsplan is het noodzakelijk een quickscan natuur uit te voeren om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden.

1.2 Doel

Het doel van onderliggend onderzoek is, op basis van een globale inventarisatie, een beoordeling of de Omgevingswet wordt overtreden door uitvoering van voorgenomen plannen vanwege negatieve effecten die ontstaan op beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Indien mogelijk negatieve effecten ontstaan op beschermde soorten, gebieden en houtopstanden dienen nadere stappen genomen te worden, zoals mitigerende maatregelen, vervolgonderzoek en/of een omgevingsvergunning verkrijgen.

Soortbescherming, gebiedsbescherming en beschermde houtopstanden vallen sinds 1 januari 2024 onder de Omgevingswet (OW). Daarnaast is provinciale gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN), opgenomen in de Omgevingsverordeningen van provincies. In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal) onderdeel van de Omgevingswet vast en op welke wijze rekening gehouden dient te worden met de 'zorgplicht voor een ieder' en de 'specifieke zorgplicht' (zie kader). Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen plannen invloed kunnen hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen dienen te worden en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten wordt overtreden. Aanvullend zal worden

bepaald of voorgenomen plannen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden en houtopstanden.

Zorgplicht voor een ieder: Art. 1.6 van OW

Een ieder draagt voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving.

Specifieke zorgplichten: Art. 11.6, 11.27 en 11.116 van Bal

Voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefgebieden/habitats, Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, en houtopstanden kent de Omgevingswet een specifieke zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor het behoud van beschermde natuurwaarden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen, waarbij het basisbeginsel van goed onderzoek bestaat uit beschikbare data (NDFF) en literatuur (verspreidingsatlassen), het uitvoeren van een quickscan binnen invloedsfeer van de voorgenomen plannen. De resultaten verkregen uit onderliggende quickscan vormen geen volledige inventarisatie.

In de Ow (Art. 7.197j in Omgevingsregeling) wordt de volgende definitie gegeven voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: “Het natuurwaardenonderzoek bevat gegevens waarvan de jongste gegevens niet ouder zijn dan drie jaar, of korter als in de periode tussen het onderzoek en de aanvraag de locatie en het gebied rondom de locatie waarop de activiteit wordt verricht ingrijpend zijn gewijzigd.”.

Ook wordt het volgende genoemd over de deskundigheid: “Het natuurwaardenonderzoek wordt verricht door een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring, die ecologisch advies versterkt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van situaties, habitats en soorten.”.

Dit rapport gaat in op de effecten van de voorgenomen plannen zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de voorgenomen plannen kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen plannen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden en de effecten van de voorgenomen plannen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

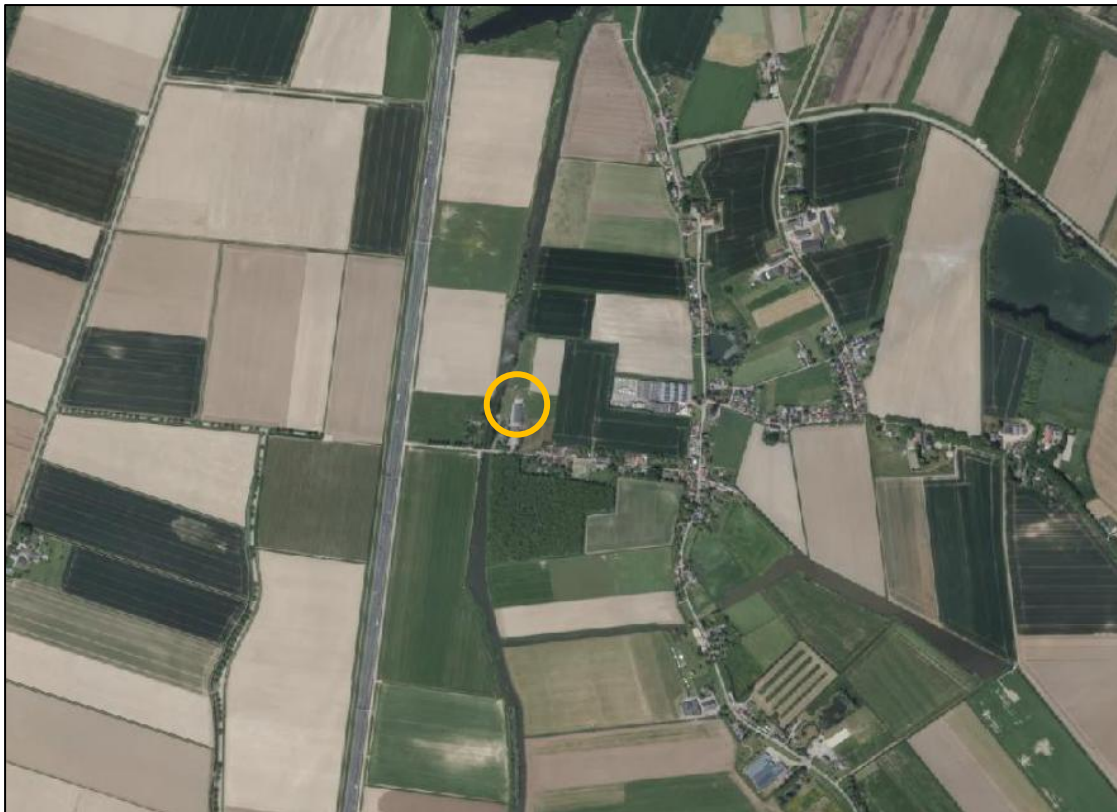
2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebieden

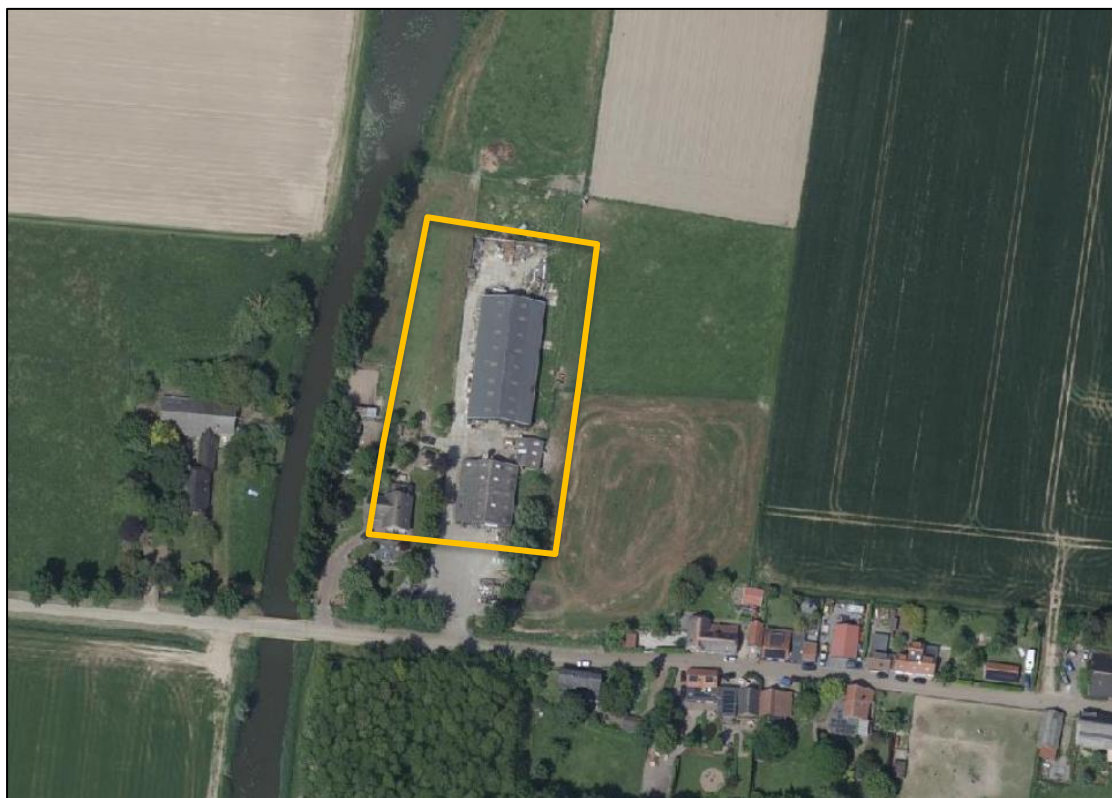
Plangebied A ligt aan Gantelweg 20 buiten de bebouwde kom van Almkerk. Het betreft de ruimte rondom een metalen loods in een agrarisch gebied.

Het plangebied ten oosten van de loods bestaat uit grasland dat is verbonden met grasland eromheen. Het plangebied ten noorden en westen bestaat deels uit verharding in de vorm van betonplaten en deels uit grasland verbonden met ander grasland. In het plangebied zijn wat molshopen, enkele bomen en materialen aanwezig.

De ligging van het plangebied in de ruimere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 2. Foto's 1 tot en met 6 geven een impressie van het plangebied.

Figuur 1. Ligging plangebied A (geel omcirkeld) (PDOK, 2024)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied A (geel omkaderd) (PDOK, 2024)

Foto 1. Grasland ten oosten van de loods vanaf het zuiden

Foto 2. Betonplaten ten westen van de loods vanaf het noorden

Foto 3. Grasland met hekwerk ten westen van de loods met enkele bomen vanaf het zuiden

Foto 4. Grasland ten noordoosten van de loods met molshopen

Foto 5. Betonplaten ten noorden van de loods met rommel en mesthoop

Foto 6. Betonplaten ten noorden van de loods met rommel

Plangebied B betreft de vijf ligplaatsen van schepen ter hoogte van en evenwijdig aan de Hoge Maasdijk 1-7 in Woudrichem. Ze zijn gelegen in de afgedamde Maas.

Ligplaatsen 1, 3 en 4 worden gebruikt als ligplaatsen voor woonschepen.

De ligging van het plangebied in de ruimere omgeving is weergegeven in figuur 3. De globale begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 4. Vanwege onbereikbaarheid van het plangebied zijn er geen foto's voor een impressie van het plangebied.

Figuur 3. Ligging plangebied B (geel omcirkeld) (PDOK, 2024)

Figuur 4. Globale begrenzing plangebied B (geel omkaderd) (PDOK, 2024)

2.2 Voorgenomen plannen

Er zijn geen plannen voor werkzaamheden. Deze quickscan betreft het herstel van de bestemmingsplannen.

3 Methode

Voor een quickscan wordt een literatuuronderzoek gedaan en wordt een veldbezoek uitgevoerd. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

3.1 Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een literatuuronderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden), het Natuurnetwerk Nederland en beschermde houtopstanden in en nabij het plangebied zijn onderzocht.

Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen. Door te kijken naar een combinatie van de natuurlijke verspreiding, het voorkeurs habitat, de bekende waarnemingen en de relevante dispersieafstanden van soorten wordt in beeld gebracht welke beschermde flora en fauna kunnen voorkomen in het plangebied.

3.2 Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn alle aanwezige habitats opgenomen binnen het plangebied en de directe omgeving. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van individuen van soorten en het aantreffen van hollen, uitwerpselen, prooiresten, pootafdrukken, vraatsporen en haren of veren. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats worden vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking, expert judgement en het literatuuronderzoek is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 20 maart 2024 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: licht bewolkt, droog, windkracht 1 en circa 11 °C.

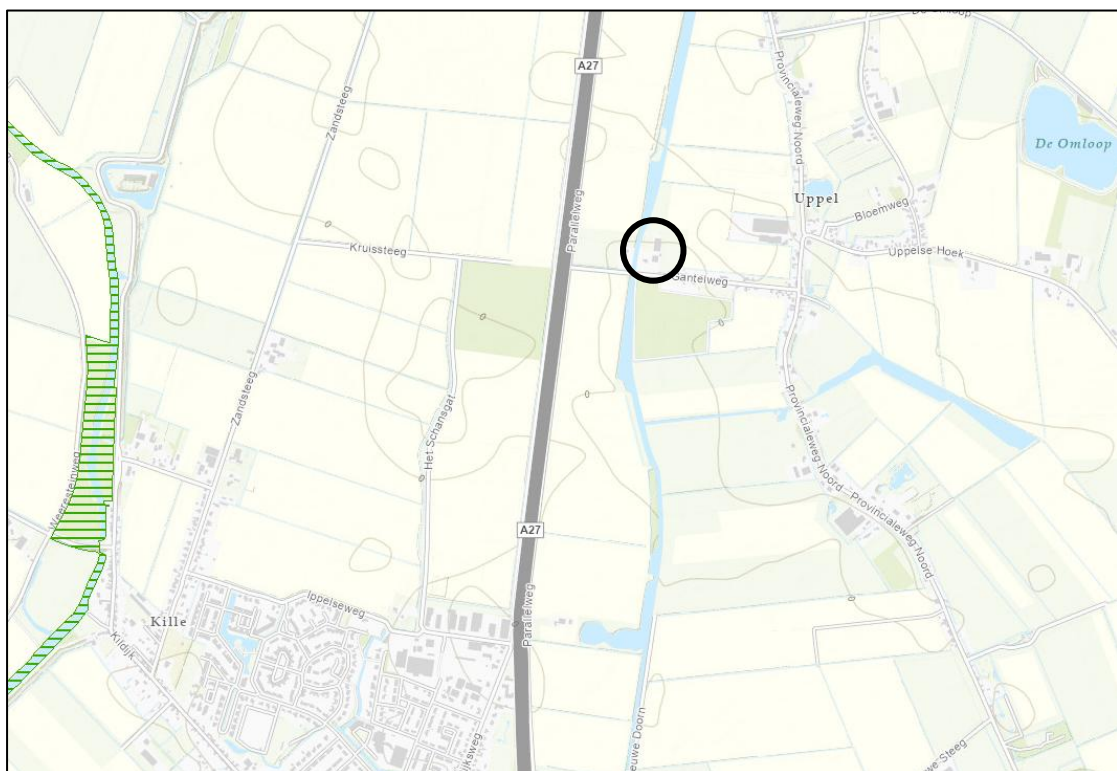
4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Deze paragraaf beschrijft de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden en de effecten van werkzaamheden op deze gebieden. Tevens wordt ingegaan op de beschermde houtopstanden en wordt beoordeeld of deze aanwezig zijn in het plangebied.

4.1.1 Natura 2000

Uit de kaarten van de website van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 1,6 kilometer afstand ten westen van plangebied A ligt, zie figuur 5. Dit betreft het Natura 2000-gebied Biesbosch.

Figuur 5. Ligging plangebied A (zwart omcirkeld) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (groen gearceerd) (Provincie Noord-Brabant, 2024)

Uit de kaarten van de website van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 170 meter afstand ten oosten van plangebied B ligt, zie figuur 6. Dit betreft het Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem.

Figuur 6. Ligging plangebied B (zwart omkaderd) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (groen gearceerd) (Provincie Noord-Brabant, 2024)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden is het uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van effecten van verdroging, versnippering, optische en mechanische verstoring en verstoring door licht, geluid en trilling door de huidige situatie.

Vanwege de afstand tot het Natura 2000-gebied en het ontbreken van plannen voor werkzaamheden zullen geen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden optreden.

4.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Noord-Brabant het Natuur Netwerk Brabant (NNB) genoemd en bestaande uit NNB Rijksdeel en NNB Provinciaal deel) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland. In de provincie Noord-Brabant moet externe werking van voorgenomen plannen uitgesloten worden

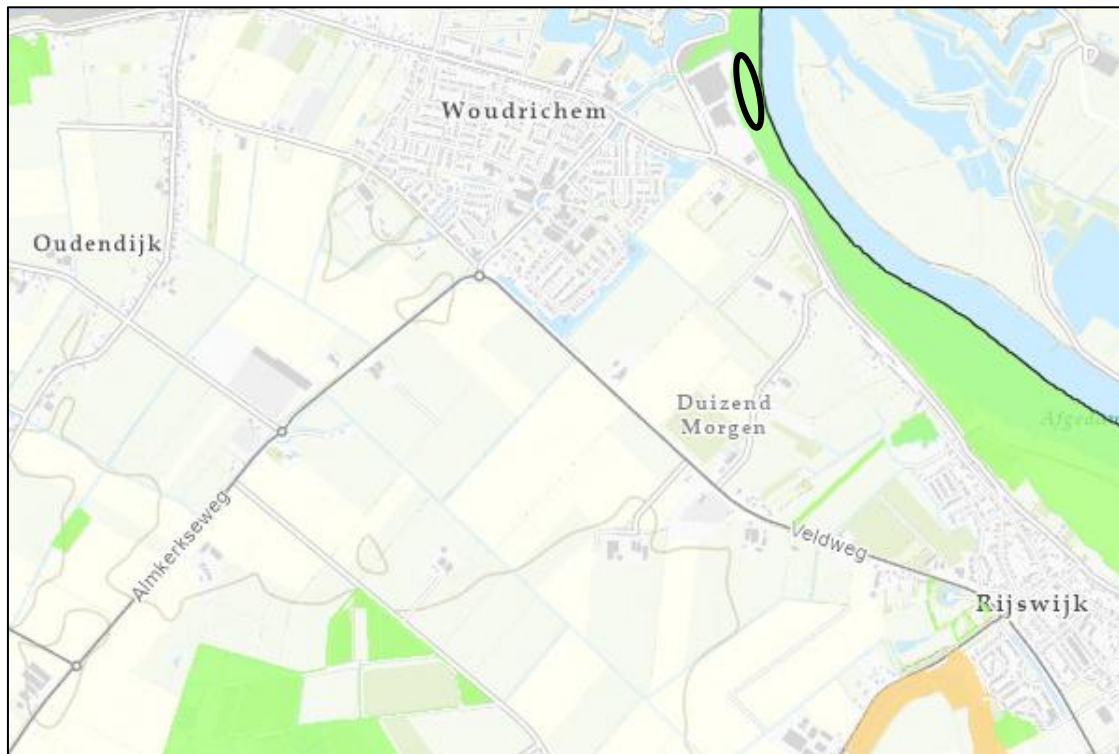
Uit de kaarten op de website van provincie Noord-Brabant blijkt dat plangebied A geen deel uitmaakt van het NNB. Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van het NNB ligt enkele meters ten westen van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat deel

uitmaakt van het NNB Provinciaal deel ligt op circa 48 meter ten westen van het plangebied. De ligging van het NNB in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 7.

Figuur 7. Ligging plangebied A (zwart omcirkeld) ten opzichte van het NNB
(Provincie Noord-Brabant, 2024)

Uit de kaarten op de website van provincie Noord-Brabant blijkt dat plangebied B binnen het NNB ligt. Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van het NNB Rijksdeel ligt op circa 1928 meter ten zuiden van het plangebied. Het plangebied ligt binnen het gebied dat deel uitmaakt van het NNB Provinciaal deel. De ligging van het NNB in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 8.

Figuur 8. Ligging plangebied B (zwart omcirkeld) ten opzichte van het NNB
(Provincie Noord-Brabant, 2024)

Effectbeoordeling

Plangebied A grenst vrijwel aan het NNB. Het NNB betreft hier een ecologische verbindingszone langs de watergang. Het bestaande gebruik binnen het plangebied heeft geen gevolgen voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB.

Plangebied B ligt binnen het NNB. Dit betreft het beheertype N02.01 Rivier. Het beheertype heeft een zeer dynamisch karakter. Het huidige gebruik binnen het plangebied wijzigt niet en heeft geen negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB.

4.1.3 Houtopstanden

De Omgevingswet heeft tot doel om houtopstanden te beschermen (Art. 4.35). De Wet werkt vanuit het principe dat de oppervlakte houtopstanden in Nederland behouden moet blijven. Beschermde houtopstanden moeten aan beide voorwaarden voldoen:

- + de houtopstand ligt buiten de vastgestelde 'bebouwde kom houtopstanden';
- + de houtopstand vormt een zelfstandige eenheid van groter dan 1.000m² óf de houtopstand betreft een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Indien bomen worden gekapt en de houtopstand voldoet aan deze voorwaarden dient een melding te worden ingediend bij het Omgevingsloket. Gedeputeerde Staten van de provincie is bevoegd gezag. Voor het kappen en vellen van een (een deel van een) houtopstand geldt een herplantplicht. Naast eisen vanuit de OW kan de provincie en de gemeente extra eisen stellen ten aanzien van de kap en herplant. Ook zijn er scenario's waardoor de meldplicht en herplantplicht niet aan de orde zijn, zie bijlage 1.

In plangebied A zijn enkele vrijstaande bomen aanwezig. Deze begroeiing voldoet niet aan bovenstaande voorwaarden. In plangebied B zijn geen bomen aanwezig. Derhalve zijn beschermde houtopstanden in de plangebieden niet aan de orde.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de voorgenomen plannen zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF (2024) blijkt dat in de omgeving van beide plangebieden geen beschermde plantensoorten zijn waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in de plangebieden. Plangebied A bestaat uit soortenarm grasland en verharding, plangebied B bestaat uit ligplaatsen voor schepen in de Maas. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat voor beschermde plantensoorten geschikte habitats ontbreken binnen de plangebieden. Het beheer van plangebied A is intensief. Het voorkomen van beschermde vaatplanten kan op basis van deze argumenten en expert judgement uitgesloten worden binnen de plangebieden.

4.2.2 Vlinders

Uit de gegevens van de NDFF (2024), de Vlinderstichting (2024) en Bos et al. (2006) blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer van plangebied A teunisbloempijlstaart (§11.2.3 Bal), grote vos en grote weerschijnvlinder (beide §11.2.4 Bal) zijn waargenomen.

Uit de gegevens van de NDFF (2024), de Vlinderstichting (2024) en Bos et al. (2006) blijkt dat binnen één kilometer afstand van plangebied B teunisbloempijlstaart (§11.2.3 Bal) is waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van plangebied B is grote vos (§11.2.4 Bal) waargenomen.

- + Teunisbloempijlstaart is een zeldzame soort die voorkomt in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De waardplanten zijn wilgenroosje, teunisbloem, bastaardwederik en kattenstaart.
- + Grote vos is een zeldzame en kwetsbare soort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn vooral iep, maar ook zoete kers, populier en sommige wilgensoorten.
- + Grote weerschijnvlinder is een tot voor kort zeldzame (nu een niet bedreigde) standvlinder die voorkomt in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De waardplant van deze soort is vooral boswilg, soms grauwe wilg.

In de plangebieden ontbreken het geschikte bosrijke habitat en de geschikte waardplanten voor bovengenoemde soorten. Daarom is het voorkomen van voortplantingshabitat van beschermde vlindersoorten in de plangebieden uitgesloten.

4.2.3 Libellen

Uit de gegevens van de NDFF (2024) de Vlinderstichting (2024) en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2002) blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer van plangebied A rivierrombout (§11.2.3 Bal) is waargenomen.

Uit de gegevens van de NDFF (2024) de Vlinderstichting (2024) en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2002) blijkt dat binnen één kilometer afstand van plangebied B rivierrombout (§11.2.3 Bal) is waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van plangebied B zijn gevlekte witsnuitlibel (§11.2.3 Bal) en Kempense heidelibel (§11.2.4 Bal) waargenomen

- + Rivierrombout is een specialist van grote rivieren maar komt ook voor in grote beken, vooral op plaatsen waar zand of slib is afgezet. Het is een zeldzame soort die plaatselijk vrij algemeen kan voorkomen. Rond de grote rivieren IJssel, Rijn en Waal komt deze soort voor, bij de Maas is de soort nog zeldzaam.
- + Gevlekte witsnuitlibel komt voor in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Het is nog steeds een vrij zeldzame soort, maar wordt de laatste jaren weer wat algemener en duikt regelmatig op nieuwe plekken op.
- + Kempense heidelibel is een ernstig bedreigde soort die voorkomt bij ondiepe moerassen en brede verlandingszones van vennen en plassen. Vaak is er sprake van een kunstmatig lage waterstand in de winter, bijvoorbeeld in visvijvers. Naast de locatie bij de Kempen komt de soort ook voor in de Weerribben.

Binnen plangebied A is geen permanent oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat voor libellen. Vlak buiten het plangebied op ongeveer 20 meter afstand is wel een sloot aanwezig. Deze sloot is niet geschikt voor rivierrombout vanwege het formaat, rivierrombout komt namelijk voor bij grote rivieren of grote beken. Het voorkomen van voortplantingshabitat van beschermde libellen in plangebied A is uitgesloten.

Binnen plangebied B is wel permanent oppervlaktewater aanwezig, namelijk de Afdamde Maas. De locaties van de ligplaatsen bieden echter geen geschikt voortplantingshabitat voor gevlekte witsnuitlibel en Kempense heidelibel vanwege het ontbreken van moerassen, vennen en plassen. Het plangebied biedt wel geschikt voortplantingshabitat voor rivierrombout,

Effectbeoordeling

Er zijn geen plannen voor werkzaamheden bij plangebied B. Het voortplantingshabitat zal worden behouden en er zullen dus geen negatieve effecten optreden ten aanzien van rivierrombout.

4.2.4 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF (2024) en EIS Nederland (2024) komen geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van de plangebieden. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend,

daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

- + Vliegend hert (§11.2.4 Bal) komt voor in (oude) eikenbossen.
- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §11.2.3 Bal) zijn afhankelijk van oude of holle vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout.
- + De beschermde waterkever gestreepte waterroofkever (§11.2.3 Bal) is voor het voorkomen afhankelijk van sloten en kanalen met helder water, zeer spaarzame of afwezige drijvende en onderwatervegetatie en komt vooral voor in laagveengebieden. De brede geelgerande waterroofkever (§11.2.3 Bal) komt in Nederland alleen voor in enkele vennen in Drenthe met helder water, blad op de bodem en de aanwezigheid van grote kokerjuffers.
- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§11.2.3 Bal) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§11.2.3 Bal) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland.

Bovenstaande habitats met bossen en wateren komen in plangebied A niet voor. De aanwezigheid van deze soorten is derhalve uitgesloten. Plangebied B biedt onder water mogelijk geschikt habitat voor Bataafse stroommossel vanwege de aanwezigheid van stromend water.

Effectbeoordeling

Er zijn geen plannen voor werkzaamheden bij plangebied B. Het huidige gebruik binnen het plangebied heeft geen invloed op het mogelijke habitat en er zullen dus geen negatieve effecten optreden op Bataafse stroommossel..

4.2.5 Vissen

Uit de gegevens van RAVON (2024) en de NDFF (2024) blijkt dat in de omgeving van de plangebieden geen beschermde vissoorten zijn waargenomen.

In plangebied A is geen oppervlaktewater aanwezig. Het voorkomen van (beschermde) vissoorten is daardoor uit te sluiten.

Plangebied B betreft ligplaatsen in de Afgedamde Maas. Het huidige gebruik op deze locaties heeft geen effect op eventueel aanwezige (beschermde) vissen.

4.2.6 Amfibieën

Uit de gegevens van RAVON (2024), de NDFF (2024) en Creemers & Van Delft (2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van plangebied A bruine kikker en gewone pad (beide §11.2.4 Bal) zijn waargenomen. Op een afstand van één tot twee kilometer van plangebied A zijn bastaardkikker en kleine watersalamander (beide §11.2.4 Bal) waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van plangebied A zijn heikikker, poelkikker en rugstreeppad (alle §11.2.4 Bal) waargenomen.

Uit de gegevens van RAVON (2024), de NDFF (2024) en Creemers & Van Delft (2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van plangebied B bastaardkikker, bruine

kikker, gewone pad en kleine watersalamander (alle §11.2.4 Bal) zijn waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van plangebied B zijn heikikker, poelkikker en rugstreeppad (alle §11.2.4 Bal) waargenomen.

Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander zijn algemene en niet-kritische soorten, ze hebben geen uitgesproken voorkeur voor specifiek land-, overwinterings- of voortplantingshabitat en kunnen in een grote variatie aan leefgebieden voorkomen waaronder dorpen en steden.

- + Heikikker heeft een voorkeur voor ondiepe stilstaande wateren bij heide, veen, natuurlijk grasland, bos en struweel. De soort is duidelijk cultuurvliedend en komt vrijwel niet voor in agrarisch landschap, bij bebouwing en infrastructuur.
- + Poelkikker komt voor in heiden en hoogveengebieden, maar ook in bos, grasland, agrarisch gebied, laagveen en stad en dorp. Poelkikker plant zich voort in vennen, veenputten, kleinere wateren, rivierbegeleidende wateren, veedrinkpoelen en sloten. Het water moet een goede waterkwaliteit en hoge natuurwaarden hebben.
- + Rugstreeppad komt voor in duinen, uiterwaarden, afgravingen en bouwlocaties, oftewel hoog-dynamische milieus met weinig vegetatie. Het is een pionierssoort en tevens heel mobiel. Rugstreeppad plant zich voort in wateren die zich in de pioniersfase bevinden; ondiepe, meestal geheel vegetatieloze, meestal tijdelijke watertjes zoals volgelopen greppels, regenplassen en rijsponen. Het water is snel opgewarmd en de aanwezigheid van vis is geen probleem.

Plangebied A

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan voortplantingshabitat voor amfibieën. Ondanks de aanwezigheid van de sloot op 20 meter afstand van het plangebied is het ook niet geschikt als land- en overwinteringshabitat voor algemene en niet-kritische soorten, dit vanwege het ontbreken van vegetatie waar ze zich in kunnen verschuilen. Bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad zouden het plangebied incidenteel kunnen doorkruisen.

De aanwezigheid van heikikker kan worden uitgesloten aangezien de soort cultuurvliedend is en niet voorkomt bij agrarisch landschap.

Poelkikker kan incidenteel de graslanden binnen het plangebied doorkruisen. Door het intensieve gebruik en de vele verharding biedt het plangebied geen belangrijk leefgebied voor de poelkikker.

Rugstreeppad is een zeer mobiele en opportunistische soort die 4 kilometer kan overbruggen naar nieuw land- en overwinteringsbiotoop. Er zijn meerdere waarnemingen bekend in de omgeving van het plangebied, op 2-3 kilometer afstand. Op dit moment biedt het plangebied geen geschikt voortplantings-, land- en overwinteringsbiotoop voor rugstreeppad, er zijn namelijk geen tijdelijke watertjes en open zandige plekken aanwezig.

Effectbeoordeling

Er zijn geen plannen voor werkzaamheden bij het plangebied. Het habitat van amfibieën zal worden behouden en er zullen dus geen negatieve effecten optreden

tegen de mogelijk aanwezige bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en poelkikker.

Plangebied B

In het plangebied is oppervlaktewater aanwezig. De ligplaatsen liggen ongeveer 20 tot 30 meter uit de kant. De waterdiepte is daardoor ter plaatse van de ligplaatsen naar verwachting te diep om te functioneren als voortplantingshabitat voor amfibieën. Er is binnen het plangebied geen geschikt land- en overwinteringshabitat aanwezig voor algemene en niet-kritische soorten amfibieën, dit doordat er in het plangebied geen land aanwezig is, alleen steigers voor de boten.

De aanwezigheid van heikikker kan worden uitgesloten aangezien de soort cultuurvliesdend is en vrijwel niet voorkomt bij bebouwing. Ook ontbreekt het habitat met ondiepe wateren in heide, veen, grasland, bos en struweel.

Poelkikker kan worden uitgesloten in het plangebied. Deze soort komt voor in vennen, veenputten, kleinere wateren, rivierbegeleidende wateren, veedrinkpoelen en sloten, deze ontbreken in het plangebied.

Rugstreeppad kan worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikte ondiepe, tijdelijke voortplantingswateren en landhabitat.

4.2.7 Reptielen

Uit gegevens van RAVON (2024), de NDFF (2024) en Creemers & Van Delft (2009) blijkt dat in de omgeving van de plangebieden geen beschermde reptielensoorten zijn waargenomen.

Het ontbreekt binnen de plangebieden aan geschikt habitat voor beschermde reptielen. De plangebieden liggen in agrarisch gebied en in een rivier en beschermde reptielensoorten komen met name voor in natuurgebieden zoals bossen, heiden, veengebieden en uiterwaarden. Het voorkomen van beschermde reptielensoorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.8 Vogels

Uit de gegevens van de NDFF (2024) blijkt dat de volgende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest zijn waargenomen in de wijde omgeving van de plangebieden: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil (alle §11.2.2 Bal).

Tijdens het veldbezoek zijn in beide plangebieden geen vogels, nesten en horsten aangetroffen.

Plangebied A

Voor boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk en sperwer met nesten in hoge bomen en hoge bouwwerken is in het plangebied geen geschikte nestgelegenheid aanwezig.

Voor kerkuil en steenuil is geschikte nestgelegenheid aanwezig in het plangebied binnen de loods. Ook biedt het grasland geschikt foerageergebied voor de uilen en zijn er geschikte uitkijkposten door de aanwezigheid van het hekwerk. Volgens de NDFF zijn kerkuil en steenuil relatief recent waargenomen in de directe omgeving van het plangebied.

Voor gierzwaluw en huismus is geen geschikte nestgelegenheid aanwezig in het plangebied. Wel zou het plangebied onderdeel kunnen uitmaken van essentieel leefgebied voor huismus. De woning biedt geschikte nestgelegenheid voor huismus. Volgens de NDFF is er eerder huismus waargenomen in het plangebied.

Plangebied B

In het plangebied ontbreekt nestgelegenheid voor alle bovengenoemde vogels vanwege het ontbreken van bomen en gebouwen. In het plangebied zijn alleen de steigers en water aanwezig.

Effectbeoordeling

Er zijn geen plannen voor werkzaamheden bij de plangebieden. De nestgelegenheden en foerageergebieden zullen worden behouden en er zullen dus geen negatieve effecten optreden tegen de mogelijk aanwezige beschermde vogels.

4.2.9 Vleermuizen

Uit de gegevens van Limpens et al. (1997), Korsten & Regelink (2010) en NDFF (2024) blijkt dat de soorten bosvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (alle §11.2.3 Bal) voorkomen in de wijde omgeving van plangebied A.

Uit de gegevens van Limpens et al. (1997), Korsten & Regelink (2010) en NDFF (2024) blijkt dat de soorten baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §11.2.3 Bal) voorkomen in de wijde omgeving van plangebied B.

De loods in plangebied A is ongeschikt als verblijfplaats, en de bomen hebben geen holtes. De woning biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Vleermuizen kunnen verblijfplaatsen hebben in de spouwmuur, achter boeiboorden, loodslabben etc.

In plangebied B ontbreken gebouwen en bomen. Beide plangebieden bieden geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De rivier in plangebied B kan mogelijk functioneren als vliegroute voor vleermuizen.

Effectbeoordeling

Er zijn geen plannen voor werkzaamheden binnen de plangebieden. Het huidige gebruik heeft geen negatieve effecten tot gevolg op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen.

4.2.10 Overige zoogdieren

Uit gegevens van Broekhuizen et al. (2016), Zoogdierverseniging (2024) en NDDF (2024) blijkt dat binnen één kilometer afstand van plangebied A de volgende soorten zijn waargenomen: algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, egel, haas, konijn, ree, wezel (alle §11.2.4 Bal) en bever (§11.2.3 Bal). Op een afstand van één tot twee kilometer van plangebied A zijn de volgende soorten waargenomen: bunzing en vos (beide §11.2.4 Bal). Op een afstand van twee tot vijf kilometer van plangebied A zijn de volgende soorten waargenomen: boommarter, hermelijn en steenmarter (alle §11.2.4 Bal).

Uit gegevens van Broekhuizen et al. (2016), Zoogdierverseniging (2024) en NDDF (2024) blijkt dat binnen één kilometer afstand van plangebied B de volgende soorten zijn waargenomen: algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, bunzing, egel, haas, konijn, ree, vos, wezel (alle §11.2.4 Bal) en bever (§11.2.3 Bal). Op een afstand van één tot twee kilometer van plangebied B zijn de volgende soorten waargenomen: waterspitsmuis en hermelijn (§11.2.4 Bal). Op een afstand van twee tot vijf kilometer van plangebied B zijn de volgende soorten waargenomen: otter (§11.2.3 Bal) en boommarter (§11.2.4 Bal).

Plangebied A

In het plangebied is geschikt als leefgebied voor algemene muizensoorten, egel, haas en konijn

Voor boommarter is geen geschikt habitat in het plangebied aanwezig. De soorten ree, wezel, bunzing, vos, hermelijn en steenmarter kunnen het plangebied incidenteel doorkruisen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van deze soorten binnen het plangebied kan worden uitgesloten. Mogelijk komen in de omgeving van het plangebied wel verblijfplaatsen voor van wezel, bunzing, hermelijn en steenmarter.

Plangebied B

Doordat plangebied B ligplaatsen in het water betreft biedt het geen geschikte verblijfplaatsen en leefgebied voor de meeste bovengenoemde landgebonden zoogdiersoorten. Enkel voor otter en bever zouden de ligplaatsen en het water er onder en er omheen deel uit kunnen maken van het leefgebied.

Effectbeoordeling

Er zijn geen plannen voor werkzaamheden bij de plangebieden. De verblijfplaatsen voor de marterachtigen, de algemene muizensoorten, otters en bevers zullen worden behouden en er zullen dus geen negatieve effecten optreden tegen de mogelijk aanwezige beschermde zoogdieren.

4.2.11 Rode-Lijstsoorten

Binnen 500 meter van plangebied A is de plantensoort gladde ereprijs, en de vogelsoorten gele kwikstaart, graspieper, grote lijster, oeverloper, patrijs, ringmus, spotvogel en torenvalk waargenomen.

Binnen 500 meter van plangebied B zijn de volgende insecten waargenomen: bruin blauwtje, oranje zandoogje, roodrandzandbij. De volgende vaatplanten zijn

waargenomen: beemdkroon, Engelse alant, gulden boterbloem, kattendoorn, kleine ratelaar, moeraskruiskruid, moeraswolfsmelk, rode ogentroost, sikkellklaver, veldsalie, zacht vetkruid. De volgende vogelsoorten zijn waargenomen: boerenwaluw, bontbekplevier, brilduiker, graspieper, grauwe vliegenvanger, grote mantelmeeuw, huiswaluw, keep, kneu, koekoek, kramsvogel, matkop, nachtegaal, oeverloper, patrijs, smient, spotvogel, tapuit, torenvalk, tureluur, visdief, wintertaling, wulp, zeearend en zwarte stern.

Aangezien er enkel een bestemmingsplanwijziging plaatsvindt voor de plangebieden, en er geen plannen zijn voor werkzaamheden, is er geen negatief effect te verwachten op de bovengenoemde soorten. Plangebied B biedt bovendien geen geschikt leefgebied voor de insectensoorten, plantensoorten en groot deel van de bovengenoemde vogelsoorten.

5 Samenvatting

5.1 Beschermde gebieden

Gezien het ontbreken van plannen voor werkzaamheden en de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (1,6 kilometer voor plangebied A en 170 meter voor plangebied B) is het uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen.

Ten aanzien van het NNN heeft het wijzigen van de bestemmingsplannen geen negatief effect tot gevolg op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Er zijn geen beschermde houtopstanden in de plangebieden aanwezig dus de bestemmingsplanwijzigingen hebben geen negatief effect op beschermde houtopstanden.

5.2 Beschermde soorten

In de plangebieden komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving, onderdeel van de OW, of soorten die staan op de Rode Lijst. Het is uit te sluiten dat in de plangebieden beschermde flora, vlinders, kevers, vissen en reptielen voorkomen. Voor alle aanwezige soorten in de plangebieden gelden de zorgplichten, zie kader in hoofdstuk 1. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 11.2.2 van het Bal

De bestemmingsplanwijziging zal de vogels niet verstoren, de bebouwing en vegetatie worden behouden.

Soorten van paragraaf 11.2.3 van het Bal

Vleermuizen kunnen de plangebieden gebruiken als foerageergebied. De woning in plangebied A biedt geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De rivier in plangebied B kan functioneren als vliegroute voor vleermuizen. De bestemmingsplanwijziging heeft geen negatief effect op de functies die de plangebieden kunnen hebben voor vleermuizen.

Rivierrombout en Bataafse stroommossel die mogelijk aanwezig zijn in plangebied B zullen niet worden verstoord door de bestemmingsplanwijziging.

Soorten van paragraaf 11.2.4 van het Bal

Plangebied A kan incidenteel worden doorkruist door bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad. Verder kan plangebied A (een onderdeel van het) leefgebied bieden voor egel, algemene muizensoorten, haas, konijn, ree, wezel, bunzing, vos, hermelijn en steenmarter. De bestemmingsplanwijziging heeft geen negatief effect op de leefgebieden en de bovengenoemde soorten zullen niet worden verstoord.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Vergunning nodig	Maatregelen
Vogels	§11.2.2 Bal (wel en niet jaarrond beschermd nest)	Nestgelegenheid	Nee	-	-
Vogels	§11.2.2 Bal (wel en niet jaarrond beschermd nest)	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§11.2.3 Bal	Verblijfplaatsen (A), foerageergebied (A,B) en vliegroute (B)	Nee	-	-
Bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad	§11.2.4 Bal	Land- en overwinterings-habitat	Nee	-	-
Algemene spits-, woel- en ware muizen en egel	§11.2.4 Bal	Verblijfplaatsen en leefgebied	Nee	-	-
Haas, konijn, ree, wezel, bunzing, vos, hermelijn en steenmarter	§11.2.4 Bal	Leefgebied	Nee	-	-
Otter en bever	§11.2.3 Bal	Leefgebied	Nee	-	-

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., Bosveld, M., Groenendijk, D., van Swaay, C., Wynhoff, I., & De Vlinderstichting. (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)* (Nederlandse Fauna 7). Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- + Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C., & Zoogdiervereniging. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren* (Natuur van Nederland 12). J. van Tol (Naturalis Biodiversity Center), R. Kleukers (EIS kenniscentrum insecten en andere ongewervelden) & B. van der Hoorn (Naturalis Biodiversity Center)
- + Creemers, R.C.M., van Delft, J.J.C.W., & RAVON. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland* (Nederlandse Fauna 9). Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey Nederland.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging – rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. (2002). *De Nederlandse libellen (Odonata)* (Nederlandse Fauna 4). J. Krikken (Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis).

Internet

- + Bij12. (2024). *Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming*. www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming
- + De NDFF Verspreidingsatlas. (2024). *NDFF Verspreidingsatlas*. www.verspreidingsatlas.nl
- + De Vlinderstichting. (2024). *De Vlinderstichting*. www.vlinderstichting.nl
- + EIS Kenniscentrum insecten en andere ongewervelden. (2024). *EIS kenniscentrum*. www.eis-nederland.nl
- + Observation International. (2024). *Waarneming.nl*. www.waarneming.nl
- + PDOK. (2024). PDOK Viewer. <https://app.pdok.nl/viewer/#x=160000.00&y=455000.00&z=3.0000&background=BRT-A%20standaard&layers=>
- + Provincie Noord-Brabant. (2024). Kaartbank. <https://data-portaal-noord-brabant.hub.arcgis.com/apps/Noord-Brabant::kaartbank/about>
- + RAVON. (2024). *RAVON*. www.ravon.nl
- + Stichting NDFF. (2024). Nationale Databank Flora en Fauna. Geraadpleegd op 14 maart 2024 voor plangebied A en 22 maart 2024 voor plangebied B van www.ndff-ecogrid.nl
- + Zoogdiervereniging. (2024). *Zoogdiervereniging*. www.zoogdiervereniging.nl

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Omgevingswet

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2024 geregeld in de Omgevingswet. Deze wet regelt de bescherming van de fysieke omgeving, en daaronder vallen beschermde natuurgebieden, leefgebieden van beschermde soorten en houtopstanden. Deze wet combineert een groot aantal wetten, waaronder de Wet natuurbescherming die sinds 2017 van kracht was. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland is geconcretiseerd in de omgevingsverordeningen van de provincies.

Zorgplicht voor een ieder Art. 1.6 van OW

Een ieder draagt voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving.

Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat diens activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- + alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- + voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken,
- + als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Het is verboden een activiteit te verrichten of na te laten, als door het verrichten of nalaten daarvan aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan.

Specifieke zorgplichten: Art. 11.6, 11.27 en 11.116 van BaI

Voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefgebieden/habitats, Natura 2000- gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, en houtopstanden kent de Omgevingswet een specifieke zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor het behoud van beschermde natuurwaarden. Deze worden behandeld in onderstaande kopjes.

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Omgevingswet dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan middels een vergunning; het 'nee, tenzij-principe'. De Omgevingswet kent de volgende drie categorieën beschermde soorten (zie tabel 1):

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vergunning voor het overtreden van de verboden. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden

verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een vergunning moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + De activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 §11.2.2 Bal	Categorie 2 §11.2.3 Bal	Categorie 3 §11.2.4 Bal
Art 11.37 Lid 1 a Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 11.46 Lid 1 a Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 11.54 Lid 1 a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 11.37 Lid 1 b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 11.46 Lid 1 b Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Art 11.54 Lid 1 b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 11.37 Lid 1 c Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 11.46 Lid 1 c Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Art 11.54 Lid 1 c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen
Art 11.37 Lid 3 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 11.46 Lid 1 d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	
	Art 11.46 Lid 1 e Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	

Specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten

Een flora- en fauna-activiteit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten.

Degene die een activiteit verricht (flora- en fauna-activiteit) en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de natuurbescherming is verplicht:

- + alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;

- + voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- + als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

De zorgplicht houdt ook in dat voorafgaand aan een flora- en fauna-activiteit onderzoek gedaan moet worden naar het voorkomen van beschermde soorten, inclusief Rode-Lijstsoorten. Als negatieve effecten op deze soorten niet uitgesloten kunnen worden dient nagegaan te worden welke effecten kunnen optreden. Preventieve maatregelen dienen te worden genomen en gecontroleerd of deze het beoogde effect hebben. Als dit niet het geval is dienen passende herstelmaatregelen te worden getroffen. Naast bovengenoemde verplichtingen is men ook verplicht om bij dieren onnodig lijden te voorkomen.

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden. De Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn bestaan uit soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke soorten en hun leefgebied. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk.

In Nederland is de bescherming van de Natura 2000-gebieden verankerd in de Omgevingswet. De Europese verplichtingen tot gebiedsbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in deze wet geïmplementeerd. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

Bij Natura 2000-gebieden vormen de instandhoudingsdoelstellingen die voor een gebied in een aanwijzingsbesluit zijn geformuleerd een belangrijk aanknopingspunt voor de bescherming van de habitattypen en habitatrichtlijn- en vogelrichtlijnsoorten in een gebied. De wet bepaalt dat activiteiten die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Dergelijke activiteiten heten Natura 2000-activiteiten en behelzen het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Specifieke zorgplicht voor Natura 2000-activiteiten

Degeene die een activiteit verricht (Natura 2000-activiteit) en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de natuurbescherming en het beschermen van landschappelijke waarden, is verplicht:

- + alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- + voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- + als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

De zorgplicht houdt ook in dat voorafgaand aan een Natura 2000-activiteit onderzoek gedaan moet worden naar de instandhoudingsdoelstellingen, leefgebieden en habitats.

Indien een Natura 2000-activiteit verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied veroorzaakt, kan het bevoegd gezag (Minister voor natuur en stikstof) een maatwerkvoorschrift stellen of beslissen op een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen. Dit geldt ook voor bijzondere nationale natuurgebieden.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen gemiddeld genomen meer soorten planten en dieren leven. Het Natuurnetwerk Nederland is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de realisatie van het NNN.

Het Rijk heeft de bescherming van het NNN vastgelegd in de Omgevingswet en het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Provincies moeten op grond van het BKL het NNN aanwijzen en begrenzen in provinciale verordeningen. In deze verordeningen moeten ook de regels en wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden zijn vastgelegd.

Het doel van de planologische bescherming van het NNN is om het netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn.

De bescherming van het NNN vindt plaats door het 'nee, tenzij-principe'. Dit houdt in dat een project binnen het natuurnetwerk Nederland geen nadelige gevolgen kan hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk, tenzij verzekerd is dat deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

Houtopstanden

De Omgevingswet heeft tot doel om houtopstanden (bos, bomenlanen, houtwallen, struikhagen en dergelijke) te beschermen. De Wet werkt vanuit het principe dat het areaal houtopstanden in Nederland behouden moet blijven. Zodra in het kader van ruimtelijke ontwikkeling houtopstanden verwijderd worden, moet het worden herplant.

Houtopstand: zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

Vellen: rooien of verrichten van andere handelingen die de dood of ernstige beschadiging van een houtopstand tot gevolg kunnen hebben.

Herbeplanten: door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging of op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand.

De bescherming geldt niet voor de volgende houtopstanden:

- + Houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap (de gemeente moet in het omgevingsplan de bebouwingscontour houtkap aanwijzen (artikel 5.165b uit BKL)). Dat komt er ongeveer op neer dat de rijksregels alleen gelden voor houtopstanden buiten stedelijk gebied
- + Bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten zijn geteeld
- + Houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen
- + Naaldbomen die duidelijk bedoeld zijn als kerstbomen én niet ouder zijn dan 20 jaar
- + Kweekgoed
- + Populieren of wilgen van:
 - Wegbeplantingen
 - beplantingen langs waterwegen,

- eenrijige beplantingen langs landbouwgronden
- + Het dunnen van een houtopstand om de groei van de overblijvende houtopstand te bevorderen. Bijvoorbeeld als onderdeel van het reguliere onderhoud van de houtopstand.
- + Beplantingen die bestaan uit populieren, wilgen, essen of elzen en duidelijk bedoeld zijn voor de productie van houtige biomassa onder de volgende voorwaarden:
 - Het oogsten vindt minstens 1 keer per 10 jaar plaats.
 - De beplantingen bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid.
 - Een beplantingseenheid moet bestaan uit aaneengesloten beplanting zonder doorsnijding door meer dan 2 m brede onbeplante stroken.
 - De beplantingen zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- + Houtopstanden met een oppervlakte van minder dan 10 are. Het gaat hier om de oppervlakte van de totale houtopstand dus niet alleen van het te vellen deel.
- + Houtopstanden die bestaan uit een rijbeplanting van maximaal 20 bomen (gerekend over het totaal aantal rijen). Het gaat hier om het aantal bomen in rijbeplanting van de totale houtopstand dus niet alleen het aantal te vellen bomen.

Als geen van bovenstaande situaties van toepassing is, gelden de rijksregels. Dan is het verboden een (deel van een) houtopstand te vellen zonder eerst een melding te doen. De melding dient uiterlijk 4 weken en niet eerder dan één jaar voor het vellen te worden gedaan (artikel 11.126, Bal) bij het Omgevingsloket.

Als een (deel van een) houtopstand verloren is gegaan (ook bij storm of brand), dan geldt een herplantplicht (artikel 11.129, Bal). Herbeplanting moet op een bosbouwkundig verantwoorde wijze, en binnen 3 jaar na het vellen plaatsvinden. Het is verplicht om beplanting die niet binnen 3 jaar gaat groeien, te vervangen. Verder moet het herbeplanten op dezelfde grond als het vellen plaatsvinden. Uitzonderingen hierop gelden in de volgende gevallen:

- + Het periodiek vellen van vriend- of hakhout.
- + Het vellen is voor het uitvoeren van een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.
- + Het vellen is voor het uitvoeren van maatwerk dat preventieve of herstelmaatregelen voorschrijft die nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied te bereiken.
- + Het vellen is voor het uitvoeren van een maatwerkvoorschrift dat verbonden is aan een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of flora- en fauna-activiteit.
- + Het vellen is voor het uitvoeren van regels over vergunningvrije Natura 2000-activiteiten of flora- en fauna-activiteiten in de Omgevingsregeling of omgevingsverordening.
- + Het vellen is voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.
- + Het vellen en herbeplanten vindt aantoonbaar plaats volgens een gedragscode.
- + Het vellen dat voldoet aan alle volgende voorwaarden:
 - Het is een activiteit van nationaal belang of hangt daarmee samen. Het Omgevingsbesluit geeft aan welke activiteiten van nationaal belang zijn (artikel 4.12, Omgevingsbesluit).
 - Het gaat om een houtopstand die niet is aangeplant vanwege een herbeplantingsplicht (van het Bal, de Wet natuurbescherming of de Boswet).
 - De minister van LNV heeft in het verleden een kennisgeving ontvangen (en dat bevestigt) voor het aanleggen van de houtopstand. Die kennisgeving moet het tijdstip en de plaats van de (destijds aan te leggen) houtopstand aangeven. Uit de kennisgeving moet ook blijken dat het om tijdelijke houtopstand gaat waarvan het vellen (in z'n geheel) zal plaatsvinden binnen 40 jaar na dat tijdstip.

De provincie en het Rijk kunnen maatwerkregels of -voorschriften opstellen (onder voorwaarden) waardoor de meldingsplicht vervalt. Tevens kan de gemeente aanvullende eisen stellen aan kap en herplant.

Specifieke zorgplicht voor Vellen en herplanten houtopstanden

Degene die een activiteit verricht die houtopstanden betreffen en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het beschermen van landschappelijke waarden en de instandhouding van bosareaal, is verplicht:

- + alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- + voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- + als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.